

การบริหารจัดการท่องเที่ยวที่ส่งผลต่อภูมิปัญญาท้องถิ่น อำเภอกะทู้มแบน
จังหวัดสมุทรสาคร

IMPACT OF TOURISM MANAGEMENT ON LOCAL WISDOM IN KRATHUM BAEN DISTRICT,
SAMUT SAKHON PROVINCE

พระครูสาครคุณาภรณ์
PhrakruSakhonKunaporn
มหาวิทยาลัยปทุมธานี
Pathumthani University
Email: cio.pravit@gmail.com

Received 15 February 2022; Revised 15 February 2023; Accepted 31 October 2023.

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีเป็นการศึกษาวิจัยแบบผสมวิธี ใช้แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารจัดการการท่องเที่ยวภูมิปัญญาท้องถิ่น การส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น และแนวคิดเกี่ยวกับทางการบริหารจัดการท่องเที่ยวที่ส่งผลต่อการส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่นเป็นกรอบการวิจัย พื้นที่วิจัย คือ อำเภอกะทู้มแบน จังหวัดสมุทรสาคร กลุ่มตัวอย่าง คือ ประชาชนที่อาศัยอยู่ในอำเภอกะทู้มแบน จังหวัดสมุทรสาคร จำนวน 400 คน ใช้วิธีคัดเลือกแบบแบ่งชั้นอย่างเป็นสัดส่วน โดยเบื้องต้นทำการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง โดยการสุ่มตัวอย่างด้วยวิธีการสุ่มอย่างง่าย จากนั้นจึงทำการสุ่มตัวอย่างด้วยวิธีการสุ่มอย่างเป็นระบบ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสัมภาษณ์แบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยส่วนการวิจัยเชิงปริมาณ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลประกอบด้วยค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และวิธีการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ การวิจัยเชิงคุณภาพ ใช้วิเคราะห์เนื้อหาแล้วเขียนบรรยายเชิงพรรณนา

ผลการวิจัยพบว่า 1) การบริหารจัดการท่องเที่ยว อำเภอกะทู้มแบน จังหวัดสมุทรสาคร พบว่า มีความคิดเห็นในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.00$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านความพร้อมด้านโครงสร้างพื้นฐานและสาธารณูปโภค มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\bar{X} = 4.08$) รองลงมา ด้านทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมทางการท่องเที่ยว มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 3.99$) และ ด้านการตลาดการท่องเที่ยว มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 3.97$) ในขณะที่ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกสบายและบริการด้านการท่องเที่ยว มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ($\bar{X} = 3.95$) 2) การส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่นอำเภอกะทู้มแบน จังหวัดสมุทรสาคร พบว่า มีความคิดเห็นในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.03$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า การวางแผนใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\bar{X} = 4.07$) รองลงมา คือการประเมินการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น ($\bar{X} = 4.04$) และการปรับปรุงการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น ($\bar{X} = 4.04$) ในขณะที่การใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ($\bar{X} = 3.98$)

คำสำคัญ: การบริหารจัดการ; การท่องเที่ยว; ภูมิปัญญาท้องถิ่น

Abstract

This research article employed mixed methods methodologies using the concept of local wisdom tourism, management promotion of local wisdom, and the impact of tourism management on the promotion of local wisdom as a research framework. The research was conducted in Krathum Baen District, Samut Sakhon Province. The sample group consisted of 400 people living in Krathum Baen District, Samut Sakhon Province, selected through a Proportional Stratified Random Sampling method. The sampling was initially done using a simple random sampling method and then further randomized through a systematic random sampling method. The research tools included 1) an interview form, and 2) a questionnaire. For quantitative data analysis, descriptive statistics such as Percentage, Mean, Standard Deviation, and Multiple Regression Analysis were employed. Qualitative data were analyzed using content analysis and presented in descriptive reports.

The findings revealed as follows: 1) Tourism Management in Krathum Baen District, Samut Sakhon Province found that the overall opinion was at a high level ($\bar{X} = 4.00$). When considering each aspect, it was found that infrastructure and utilities readiness had the highest mean ($\bar{X} = 4.08$), followed by tourism resources and environment, ($\bar{X} = 3.99$), and tourism marketing ($\bar{X} = 3.97$), while facilities and tourist services had the lowest mean ($\bar{X} = 3.95$). 2) Promotion of Local Wisdom in Krathum Baen District, Samut Sakhon Province revealed that the overall opinion was at a high level ($\bar{X} = 4.03$). When considering each aspect, it was found that planning using local wisdom had the highest mean ($\bar{X} = 4.07$), followed by the assessment of the use of local wisdom ($\bar{X} = 4.04$) and the improvement of the use of local wisdom ($\bar{X} = 4.04$), while the use of local wisdom had the lowest mean ($\bar{X} = 3.98$).

Keywords : Management, Tourism, Local wisdom

บทนำ

ประเทศไทยมีความพร้อมในการขับเคลื่อนประเทศให้เข้าสู่เศรษฐกิจสร้างสรรค์ระดับหนึ่ง เนื่องจากไทยมีทรัพยากรมนุษย์ที่มีความคิดสร้างสรรค์ มีทักษะทางศิลปะ ที่สืบทอดต่อกันมาผ่าน วัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่นที่เป็นเอกลักษณ์ ซึ่งสอดคล้องกับยุทธศาสตร์การพัฒนาตาม แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 10 ที่กล่าวว่า “ยุทธศาสตร์การสร้างความเข้มแข็ง ของชุมชนและสังคมให้เป็นรากฐานที่มั่นคงของประเทศ ที่เน้นการสนับสนุนการนำภูมิปัญญาและ วัฒนธรรมท้องถิ่นมาใช้ในการสร้างสรรค์ คุณค่าของสินค้าและบริการ เช่นเดียวกับยุทธศาสตร์ การปรับโครงสร้างเศรษฐกิจสู่การเติบโตอย่างมีคุณภาพและยั่งยืนในแผนพัฒนาตามแผนพัฒนา เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 ที่ให้ความสำคัญกับการปรับโครงสร้างเศรษฐกิจ โดยใช้ วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี นวัตกรรม ความคิดสร้างสรรค์ ตลอดจนภูมิปัญญาท้องถิ่นเป็นพื้นฐาน สำคัญในการขับเคลื่อนสู่การพัฒนาที่มีคุณภาพและยั่งยืน อย่างไรก็ตามประเทศไทยยังขาดความพร้อมบางด้านในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจสร้างสรรค์ โดยเฉพาะในด้านการบริหารจัดการความรู้สำหรับ ภูมิปัญญาของไทย (Thitikon Phunphatcharin, 2010) เหตุผลที่สำคัญคือ ภูมิปัญญาท้องถิ่นเป็นแหล่ง เรียนรู้ที่ดีทางหนึ่ง ได้ถูกทอดทิ้งไปในระบบการศึกษาของประเทศไทยในปัจจุบัน (Prawet Wasi. 1997) ดังนั้น จึงน่าสงสัย

ว่าชุมชนของไทยสักแห่งที่สามารถนำภูมิปัญญาดั้งเดิมของตนมาต่อยอด พัฒนาเป็นเศรษฐกิจสร้างสรรค์เพื่อเพิ่มมูลค่าได้ ซึ่งต่างกับประเทศเกาหลีที่ได้รู้จักนำแนวคิด เศรษฐกิจสร้างสรรค์มาใช้ให้เกิดประโยชน์ โดยการส่งออกวัฒนธรรมเกาหลีไปทั่วโลกจนสร้างงาน และรายได้เข้าประเทศมหาศาล

การจัดการภูมิปัญญาท้องถิ่นให้เกิดประโยชน์ทางเศรษฐกิจต้องหาวิธีการสร้างมูลค่า จากภูมิปัญญาท้องถิ่นที่เดิมมีแต่คุณค่า ซึ่งเป็นแนวคิดของเศรษฐกิจสร้างสรรค์หรือกล่าวได้ว่าต้องมี ภูมิปัญญาท้องถิ่นจึงเกิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ เนื่องจากแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์เป็นแนวคิด การขับเคลื่อนเศรษฐกิจบนพื้นฐานของการใช้องค์ความรู้ การสร้างสรรค์งานและการใช้ทรัพย์สิน ทางปัญญาที่เชื่อมโยงกับพื้นฐานทางวัฒนธรรมการสั่งสมความรู้ของสังคม เทคโนโลยีและนวัตกรรม สมัยใหม่ โดยสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติได้กำหนดขอบเขต เศรษฐกิจสร้างสรรค์ของไทยแยกเป็น 4 กลุ่ม คือ การสืบทอดทางวัฒนธรรม ศิลปะ สื่อ และงาน สร้างสรรค์แบ่งตามลักษณะของงาน (Office of the National Economic and Social Development Board 2009) ดังนั้นภูมิปัญญาท้องถิ่นจึงเป็นฐานที่สำคัญของเศรษฐกิจสร้างสรรค์ในกลุ่มการสืบทอดทาง วัฒนธรรม ซึ่งมีกลุ่มย่อยหนึ่งที่สำคัญคือ กลุ่มการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ซึ่งเป็นการท่องเที่ยวที่มี ลักษณะที่ต้องอาศัยวัฒนธรรม และภูมิปัญญาท้องถิ่นเป็นจุดขายหรือสิ่งดึงดูดใจนักท่องเที่ยวที่มีวัตถุประสงค์ เพื่อการแสวงหาประสบการณ์ใหม่ ๆ ประกอบการเรียนรู้ การสัมผัส การชื่นชมกับเอกลักษณ์ ความงดงามทางวัฒนธรรม คุณค่าทางประวัติศาสตร์ วิถีชีวิต ความเป็นอยู่ของกลุ่มชน จากสถานที่นั้นๆ รวมถึงกิจกรรมต่าง ๆ และสินค้าและบริการ ที่สามารถแสดงเรื่องราวในการพัฒนา สังคมและมนุษย์ผ่านทางประวัติศาสตร์ อันเป็นผลเกี่ยวเนื่องกับวัฒนธรรม องค์ความรู้ และการให้ คุณค่าของสังคม โดยสะท้อนให้เห็นสภาพความเป็นอยู่ด้านเศรษฐกิจ สังคม และขนบธรรมเนียม ประเพณีของคนในแต่ละยุคสมัย (Kanchana Saenglimsuwan and Saranya Saenglimsuwan, 2012)

ดังนั้น การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมจึงเป็นเครื่องมือที่สำคัญในการแก้ปัญหาการสูญหายของภูมิปัญญาท้องถิ่น ของไทย เพราะการละเลยและไม่เห็นคุณค่าจากคนไทยในปัจจุบัน และส่งผลให้เกิดแรงจูงใจใน การจัดการภูมิปัญญาท้องถิ่น เช่น การอนุรักษ์ พื้นฟู และการพัฒนาถ่ายทอด เพื่อนำภูมิปัญญาท้องถิ่น ไปใช้ให้เกิดมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจ โดยหาแนวทางพัฒนาให้เกิดผลิตภัณฑ์ทางการท่องเที่ยวเชิง วัฒนธรรมในลักษณะของสินค้าบริการและกิจกรรม การสนับสนุนให้จังหวัดต่างๆ สามารถบริหารและ พัฒนาการท่องเที่ยวในพื้นที่จังหวัด/กลุ่มจังหวัดให้สอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาลและการส่งเสริม การตลาดได้อย่างมีประสิทธิภาพ จำนำมาสู่การวิจัยเรื่อง “การบริหารจัดการท่องเที่ยวที่ส่งผลต่อภูมิปัญญาท้องถิ่น อำเภอกระทุ่มแบน จังหวัดสมุทรสาคร” เพื่อศึกษาการบริหารจัดการการท่องเที่ยวภูมิปัญญาท้องถิ่น การส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น และแนวทางการบริหารจัดการท่องเที่ยวที่ส่งผลต่อการส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น อำเภอกระทุ่มแบน จังหวัดสมุทรสาคร ต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาการบริหารจัดการการท่องเที่ยวภูมิปัญญาท้องถิ่น อำเภอกระทุ่มแบน จังหวัดสมุทรสาคร
2. เพื่อศึกษาการส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น อำเภอกระทุ่มแบน จังหวัดสมุทรสาคร
3. เพื่อนำเสนอแนวทางการบริหารจัดการท่องเที่ยวที่ส่งผลต่อการส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น อำเภอกระทุ่มแบน จังหวัดสมุทรสาคร

สมมติฐานการวิจัย

การบริหารจัดการการท่องเที่ยวภูมิปัญญาท้องถิ่น อำเภอกระทุ่มแบน จังหวัดสมุทรสาคร 4 ด้าน ประกอบด้วย 1) ด้านทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมทางการท่องเที่ยว 2) ด้านความพร้อมด้านโครงสร้างพื้นฐานและสาธารณูปโภค 3) ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกสบายและบริการด้านการท่องเที่ยว และ 4) ด้านการตลาดการท่องเที่ยว มีอิทธิพลต่อการส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น อำเภอกระทุ่มแบน จังหวัดสมุทรสาคร

การทบทวนวรรณกรรม

การศึกษาวิจัยเรื่อง “การบริหารจัดการท่องเที่ยวที่ส่งผลต่อภูมิปัญญาท้องถิ่น อำเภอกระทุ่มแบน จังหวัดสมุทรสาคร” ผู้วิจัยได้ทบทวนแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องจากเอกสาร วารสาร หนังสือ ตำราทางวิชาการโดยมีตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับภูมิปัญญาท้องถิ่น

ภูมิปัญญาท้องถิ่นเป็นองค์ความรู้ที่เกิดขึ้นจากการปรับตัวให้เข้ากับ สภาพแวดล้อม เพื่อแก้ปัญหาในการดำรงชีวิตของมนุษย์ และกลุ่มชนมีการสั่งสม พัฒนา และสืบทอด ต่อกันมา องค์ความรู้ภูมิปัญญาจึงมีลักษณะเป็นการบูรณาการศาสตร์ทุกแขนงในวิถีชีวิตส่วน หน่วยงานหรือองค์กรนั้นจะให้ความหมายในแง่เดียวกันกับนักวิชาการ แต่เน้นในประเด็นที่สอดคล้อง กับวัตถุประสงค์การดำเนินงานขององค์กรมากกว่า ภูมิปัญญาท้องถิ่นเป็นส่วนสำคัญในการสร้างความสมดุลระหว่างคนกับชุมชน สังคม เศรษฐกิจ ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เกิดขึ้นและดำรงอยู่เนื่องด้วยการเป็นเครื่องมือแก้ไข ปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชนอย่างเฉพาะ

ภูมิปัญญาท้องถิ่น จัดเป็นทรัพยากรทางวัฒนธรรมที่จำต้องไม่ได้ เกิดจากการสั่งสมองค์ ความรู้จากการปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อม จนกลายเป็นอัตลักษณ์ของชุมชน ในการดำเนินงาน ภูมิปัญญาท้องถิ่นนั้น มุ่งเน้นเพื่อการสืบสานอย่างยั่งยืน และนำมาประยุกต์กับสภาพสังคมในปัจจุบัน เพื่อให้ภูมิปัญญายังคงดำรงอยู่ และได้รับการสืบสาน รักษา จากคนในท้องถิ่น กระบวนการด้านภูมิ ปัญญาท้องถิ่นประกอบด้วยกระบวนการหลัก 2 ประการ คือการอนุรักษ์และการฟื้นฟู นอกจากนี้ใน ปัจจุบันสังคมอยู่ในรูปแบบทุนนิยม ภูมิปัญญาท้องถิ่นจัดเป็นทุนทางวัฒนธรรม การสืบทอดภูมิปัญญา อิงกับการพัฒนาด้านเศรษฐกิจ การดำเนินงานด้านภูมิปัญญาจึงเพิ่มมาในด้านเชิงพาณิชย์ด้วย

2. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการท่องเที่ยว

“การท่องเที่ยว” (Tourism) หมายถึง การเดินทางของมนุษย์จาก สถานที่ใดสถานที่หนึ่งไปยังอีกสถานที่หนึ่ง หรือการเดินทางจากถิ่นพำนักที่อาศัยไปยังสถานที่อื่น เป็นการชั่วคราวด้วยความสมัครใจ และเป็น การเดินทางด้วยเหตุผลเพื่อการท่องเที่ยวมิใช่เพื่อ การประกอบอาชีพ หรือหารายได้ เช่น การเดินทางเพื่อการพักผ่อน การเดินทางเพื่อไปชมการแข่งขัน กีฬา (อาทิ การแข่งขันกีฬา ซีเกมส์ โอลิมปิก เป็นต้น) การเดินทางเพื่อการศึกษา การเดินทางเพื่อ ประชุมสัมมนา การเดินทางเพื่อเยี่ยมเยือนญาติพี่น้อง หรือเพื่อน การเดินทางเพื่อแลกเปลี่ยน วัฒนธรรม เป็นต้น การท่องเที่ยวแบบยั่งยืนเป็นการท่องเที่ยวที่ครอบคลุมขอบข่ายของการท่องเที่ยว แบบอื่น ๆ หลายรูปแบบ การท่องเที่ยวแบบยั่งยืนมุ่งพัฒนาความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจควบคู่กับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม การท่องเที่ยวแบบยั่งยืนจะประสบความสำเร็จได้ต้อง อาศัยความร่วมมือจากภาครัฐบาล ภาคเอกชน นักท่องเที่ยว ชุมชนในท้องถิ่นหรือหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง โดย เป้าหมายสูงสุดในการพัฒนาการท่องเที่ยวคือการให้การท่องเที่ยวทุกรูปแบบ เป็นการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน แต่ความหวังนี้จะสำเร็จหรือไม่ คำตอบอยู่ที่ทุกคนซึ่งมีส่วนร่วมใน การท่องเที่ยว ประโยชน์จากการท่องเที่ยว ภายใต้ บริบทของกระแสการพัฒนาทั้งในระดับจุลภาคและมหภาค นับตั้งแต่การสร้างรายได้ให้กับคน ท้องถิ่น ในการเป็นเจ้าของที่พัก อันนำไปสู่การยกระดับความเป็นอยู่ของคนในท้องถิ่นโดยรวม และยังเป็นการสร้าง

ความเข้าใจอันดีระหว่างคนภายนอกกับคนในท้องถิ่นอย่างเท่าเทียมกันนำไปสู่ การเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกันของคนในสังคมจะนำไปสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืนต่อไป ซึ่งสามารถแสดง ความสัมพันธ์ของกรอบแนวคิดการท้องถิ่นอย่างยั่งยืนได้

วิธีดำเนินการวิจัย

งานวิจัยนี้เป็นงานวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Methods Research) ระหว่างการวิจัยเชิงปริมาณและการวิจัยเชิงคุณภาพ พื้นที่วิจัย คือ อำเภอกะทู้มูแบน จังหวัดนครปฐม ประชากร คือ ประชากรในพื้นที่อำเภอกะทู้มูแบน จังหวัดสมุทรสาคร จำนวน 302,435 คน กลุ่มตัวอย่าง คือ ประชากรในพื้นที่อำเภอกะทู้มูแบน จังหวัดสมุทรสาคร 400 คน ใช้วิธีการคัดเลือกแบบแบ่งชั้นอย่างเป็นสัดส่วน (Proportional Stratified Random Sampling) โดยเบื้องต้นทำการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง โดยการสุ่มตัวอย่างด้วยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) จากนั้นจึงทำการสุ่มตัวอย่างด้วยวิธีการสุ่มอย่างเป็นระบบ (Systematic Random Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย มี 2 ชนิด ได้แก่ 1) แบบสอบถาม ซึ่งประกอบด้วย แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารจัดการการท่องเที่ยวภูมิปัญญาท้องถิ่น และแนวคิดเกี่ยวกับการส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น ซึ่งได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .90 ใช้ศึกษาความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการท่องเที่ยวที่ส่งผลต่อการส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น อำเภอกะทู้มูแบน จังหวัดนครปฐม 2) แบบสัมภาษณ์ แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-Structured Interview) ใช้ศึกษาการบริหารจัดการท่องเที่ยวที่ส่งผลต่อการส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น อำเภอกะทู้มูแบน จังหวัดนครปฐม 3) แนวทางการสนทนากลุ่ม คัดเลือกกลุ่มผู้ให้ข้อมูลที่สำคัญผู้ที่สามารถให้ข้อมูลความรู้เกี่ยวกับการบริหารจัดการท่องเที่ยวที่ส่งผลต่อการส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น อำเภอกะทู้มูแบน จังหวัดนครปฐม ในประเด็นเกี่ยวกับการบริหารจัดการท่องเที่ยวที่ส่งผลต่อการส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น อำเภอกะทู้มูแบน จังหวัดนครปฐม ในช่วงระยะเวลาตั้งแต่ พฤศจิกายน 2562 -พฤศจิกายน 2563 นำข้อมูลเชิงปริมาณมาประมวลผลข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางการวิจัย โดยสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ประกอบด้วย ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ส่วนข้อมูลเชิงคุณภาพ ใช้การวิจัยเอกสาร วิเคราะห์ สังเคราะห์ข้อมูลแล้วนำมาเขียนบรรยายเชิงพรรณนา

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยเรื่องการบริหารจัดการท่องเที่ยวที่ส่งผลต่อการส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น อำเภอกะทู้มูแบน จังหวัดนครปฐม สรุปได้ดังนี้

1. ผู้ตอบแบบสอบถามพบว่าส่วนใหญ่เป็นหญิง จำนวน 295 คน คิดเป็นร้อยละ 73.6 อายุ 41-50 ปี จำนวน 188 รูป/คน คิดเป็นร้อยละ 46.9 ระดับการศึกษามัธยมศึกษา-อนุปริญญา จำนวน 136 รูป/คน คิดเป็นร้อยละ 33.9 มีอาชีพรับจ้างทั่วไป จำนวน 117 คน คิดเป็นร้อยละ 29.2

2. การบริหารจัดการท่องเที่ยว อำเภอกะทู้มูแบน จังหวัดสมุทรสาคร พบว่า มีความคิดเห็นในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.00$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านความพร้อมด้านโครงสร้างพื้นฐานและสาธารณูปโภค มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\bar{X} = 4.08$) รองลงมา ด้านทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมทางการท่องเที่ยว มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 3.99$) และ ด้านการตลาดการท่องเที่ยว มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 3.97$) ในขณะที่ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกและบริการด้านการท่องเที่ยว มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ($\bar{X} = 3.95$)

2.1 การบริหารจัดการท่องเที่ยว อำเภอกะทู้มูแบน จังหวัดสมุทรสาคร ด้านทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมทางการท่องเที่ยว มีระดับความคิดเห็นในระดับมาก ($\bar{X} = 3.99$, S.D. = .667) เมื่อแยกพิจารณาเป็นรายข้อตามลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย อันดับแรกคือ การทำเกษตรกรรม ในพื้นที่

บ้านแพ้ว และสวนกล้วยไม้อำเภอกระทุ่มแบน มีความสำคัญต่อการท่องเที่ยวจังหวัดสมุทรสาครระดับใด ($\bar{X} = 4.19$, S.D. = .826) รองลงมาคือ แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร เช่น การเที่ยวชม พื้นที่การเกษตรพอเพียง มีความสำคัญต่อการท่องเที่ยวจังหวัดสมุทรสาครระดับใด ($\bar{X} = 4.00$, S.D. = .959) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือหลวงพ่โตวัดหลักสี่หลวงพ่ปู้วัดโคกรกราก มีความสำคัญต่อการท่องเที่ยวจังหวัดสมุทรสาครระดับใด ($\bar{X} = 3.83$, S.D. = .868)

2.2 การบริหารจัดการท่องเที่ยว อำเภอกระทุ่มแบน จังหวัดสมุทรสาคร ด้านความพร้อมด้านโครงสร้างพื้นฐานแลสาธารณูปโภค มีระดับความคิดเห็นในระดับมาก ($\bar{X} = 4.08$, S.D. = .699) เมื่อแยกพิจารณาเป็นรายข้อตามลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย อันดับแรกคือ มีบริการสาธารณะพื้นฐานในพื้นที่ท่องเที่ยว เช่น โทรศัพท์ ไฟฟ้า ประปา อินเทอร์เน็ตฯ ($\bar{X} = 4.18$, S.D. = .850) รองลงมาคือ มีระบบการจัดการด้านขยะมูลฝอยในแหล่งท่องเที่ยว ($\bar{X} = 4.16$, S.D. = .865) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือระยะทางระหว่างจุดท่องเที่ยวแต่ละแห่งไม่ห่างไกล ($\bar{X} = 4.02$, S.D. = .744)

2.3 การบริหารจัดการท่องเที่ยว อำเภอกระทุ่มแบน จังหวัดสมุทรสาคร ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกและบริการด้านการท่องเที่ยว มีระดับความคิดเห็นในระดับมาก ($\bar{X} = 3.95$, S.D. = .648) เมื่อแยกพิจารณาเป็นรายข้อตามลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย อันดับแรกคือ มีที่พักร้านอาหารและร้านขายของที่ระลึกมีมาตรฐาน ($\bar{X} = 4.03$, S.D. = .769) รองลงมาคือ มีการบริการด้านความปลอดภัยพื้นฐานในแหล่งท่องเที่ยว เช่น โรงพยาบาล สถานีตำรวจ ปั้มน้ำมัน ($\bar{X} = 3.95$, S.D. = .814) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือประชาชนในพื้นที่มีความเป็นเจ้าบ้านที่ดี ($\bar{X} = 3.91$, S.D. = .680)

2.4 การบริหารจัดการท่องเที่ยว อำเภอกระทุ่มแบน จังหวัดสมุทรสาคร ด้านการตลาดการท่องเที่ยว มีระดับความคิดเห็นในระดับมาก ($\bar{X} = 3.97$, S.D. = .654) เมื่อแยกพิจารณาเป็นรายข้อตามลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย อันดับแรกคือ จังหวัดสมุทรสาครเป็นแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติและวิถีชีวิตที่ใกล้กรุงเทพ สามารถท่องเที่ยวไปกลับภายใน 1 วัน ($\bar{X} = 4.05$, S.D. = .836) รองลงมาคือ จังหวัดสมุทรสาครเป็นแหล่งท่องเที่ยวเพื่ออนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ($\bar{X} = 4.03$, S.D. = .770) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือมีการสร้างภาพลักษณ์ และ Branding จังหวัดสมุทรสาครในการเป็นครัว ด้านอาหารทะเลและเกษตร ($\bar{X} = 3.86$, S.D. = .931)

3. การส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่นอำเภอกระทุ่มแบน จังหวัดสมุทรสาคร พบว่า มีความคิดเห็นในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.03$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า การวางแผนใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\bar{X} = 4.07$) รองลงมา คือการประเมินการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น ($\bar{X} = 4.04$) และการปรับปรุงการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น ($\bar{X} = 4.04$) ในขณะที่การใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ($\bar{X} = 3.98$)

3.1 การส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่นอำเภอกระทุ่มแบน จังหวัดสมุทรสาคร การวางแผนใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น มีระดับความคิดเห็นในระดับมาก ($\bar{X} = 4.07$, S.D. = .636) เมื่อแยกพิจารณาเป็นรายข้อตามลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย อันดับแรกคือ การกำหนดแนวทางการส่งเสริมการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น ($\bar{X} = 4.19$, S.D. = .636) รองลงมาคือ การกำหนดผู้รับผิดชอบตามนโยบายและแผนการการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น ($\bar{X} = 4.15$, S.D. = .794) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือการกำหนดแนวทางปฏิบัติการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อใช้ในการจัดการศึกษา ($\bar{X} = 3.86$, S.D. = .795)

3.2 การส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่นอำเภอกระทุ่มแบน จังหวัดสมุทรสาคร การใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น มีระดับความคิดเห็นในระดับมาก ($\bar{X} = 3.98$, S.D. = .656) เมื่อแยกพิจารณาเป็นรายข้อตามลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย อันดับแรกคือ การจัดประชุม อบรม เพื่อสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับการบริหารจัดการภูมิปัญญาท้องถิ่นตามแผนที่กำหนด ($\bar{X} = 4.03$, S.D. = .739) รองลงมาคือ การให้

ความเห็นชอบของคณะกรรมการดำเนินงานในการใช้แผนการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น ($\bar{X}=4.02$, S.D. =.762) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือการจัดทำเอกสารสร้างความเข้าใจในการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น ($\bar{X}=3.92$, S.D. =.656)

3.3 การส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่นอำเภอกระทุ่มแบน จังหวัดสมุทรสาคร การประเมินการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น มีระดับความคิดเห็นในระดับมาก ($\bar{X}=4.04$, S.D. =.664) เมื่อแยกพิจารณาเป็นรายข้อตามลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย อันดับแรกคือ การประเมินขั้นตอนการดำเนินงานตามแผนการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อปรับปรุงแก้ไขให้เกิดประโยชน์สูงสุด ($\bar{X}=4.15$, S.D. =.981) รองลงมาคือ การประเมินผลการดำเนินงานการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่สะท้อนผลการจัดกิจกรรมร่วมกัน ($\bar{X}=4.11$, S.D. =.873) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือการประเมินแผนการดำเนินงานการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อปรับปรุงแก้ไขให้เกิดประโยชน์สูงสุด ($\bar{X}=3.81$, S.D. =.991)

3.4 การส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่นอำเภอกระทุ่มแบน จังหวัดสมุทรสาคร การปรับปรุงการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น มีระดับความคิดเห็นในระดับมาก ($\bar{X}=4.04$, S.D. =.529) เมื่อแยกพิจารณาเป็นรายข้อตามลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย อันดับแรกคือ การนำข้อมูลจากการประเมินมาวิเคราะห์เพื่อหาแนวทางในการใช้และการพัฒนาภูมิปัญญาท้องถิ่นตามนโยบายที่กำหนด ($\bar{X}=4.18$, S.D. =.918) รองลงมาคือ การรายงานผลการดำเนินงานการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นให้ผู้เกี่ยวข้องทราบ เพื่อหาแนวทางในการปรับปรุง ($\bar{X}=4.17$, S.D. =.806) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือการสร้างความรู้ความเข้าใจในการประเมินการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นตามนโยบายการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น ($\bar{X}=3.91$, S.D. =.964)

อภิปรายผลการวิจัย

งานวิจัยนี้พบว่า การบริหารจัดการท่องเที่ยวที่ส่งผลต่อการส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น อำเภอกระทุ่มแบน จังหวัดนครปฐม มีการอภิปรายผล ดังนี้

ด้านการบริหารจัดการท่องเที่ยว อำเภอกระทุ่มแบน จังหวัดสมุทรสาคร พบว่า มีความคิดเห็นในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านความพร้อมด้านโครงสร้างพื้นฐานแลสาธารณูปโภค มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมา ด้านทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมทางการท่องเที่ยว และ ด้านการตลาดการท่องเที่ยว มีค่าเฉลี่ยปานกลาง ในขณะที่ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกสบายและบริการด้านการท่องเที่ยว มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด สอดคล้องกับแนวคิดของชาคริต ช่วยบำรุง (2554) ศึกษาเรื่อง บทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ผลการวิจัยพบว่า องค์การบริหารส่วนตำบลเขาอกบมีบทบาทในการพัฒนาการท่องเที่ยว ในท้องถิ่น ดังนี้ (1) ด้านการตลาดการท่องเที่ยว มีการจัดทำสื่อเพื่อประชาสัมพันธ์ส่งเสริม การท่องเที่ยวในท้องถิ่น (2) ด้านการสร้างและแสวงหาแหล่งท่องเที่ยวในท้องถิ่น ปัจจุบันยังไม่ได้มี การดำเนินการในการแสวงหาหรือสร้างแหล่งท่องเที่ยวในท้องถิ่นเพิ่มเติม (3) ด้านการให้บริการ ท่องเที่ยว มีการให้บริการแก่นักท่องเที่ยวล่องเรือชมความงามของภูเขากอบ โดยมีพนักงานพายเรือทำหน้าที่เป็นมัคคุเทศก์ท้องถิ่นคอยให้คำแนะนำแก่นักท่องเที่ยวที่เดินทางมาเที่ยว (4) ด้านการวางแผนและพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว มีการกำหนดการพัฒนาการท่องเที่ยวเป็นพันธกิจ ในการพัฒนาท้องถิ่น ในส่วนของสภาพปัญหาและอุปสรรคในการพัฒนาการท่องเที่ยวในท้องถิ่นมีดังนี้ (1) การจัดทำสื่อประชาสัมพันธ์เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวให้นักท่องเที่ยวยังไม่ทั่วถึง (2) การขาดแคลนงบประมาณในการดำเนินการและความร่วมมือจากภาคประชาชน (3) ด้านการให้บริการ ท่องเที่ยว ในปัจจุบันมักประสบปัญหาในการสื่อสารเพื่ออธิบายถึงรายละเอียดของถ้ำให้ นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ (4) ด้านการวางแผนและพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว ยัง

ไม่มีการจัดทำแผนการพัฒนาการท่องเที่ยวแยกจากแผนการพัฒนาท้องถิ่น และยังไม่ได้มีการดึงภาคประชาชนให้เข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนและพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวอย่างเต็มรูปแบบ

สรุปองค์ความรู้

ภาพประกอบที่ 1 การบริหารจัดการท่องเที่ยวที่ส่งผลต่อการส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น อำเภอกระทุ่มแบน จังหวัดนครปฐม

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

- ส่งเสริมการท่องเที่ยวและให้ความรู้ในเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อให้
นักท่องเที่ยวได้รับความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับภูมิปัญญาท้องถิ่นอย่างแท้จริง
- ส่งเสริมการท่องเที่ยวในพื้นที่ให้เกิดการเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมทั้งในส่วนที่กิจกรรมทาง
ภาครัฐ ภาคเอกชน หรือท้องถิ่น เพื่อเป็นการส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่นให้ดียิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติ

1. มีการประชาสัมพันธ์จากทุกส่วนงานทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และชุมชนให้เกิดการท่องเที่ยวในพื้นที่ ได้รับรู้และรับทราบข้อมูลข่าวสารในการส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น

2. มีการดำเนินงานในการส่งเสริมการท่องเที่ยวอย่างจริงจังและต่อเนื่อง จัดกิจกรรมการท่องเที่ยวให้เกิดการมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมทุกครั้ง

ข้อเสนอแนะแนวทางการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นในการจัดการเรียนการสอน

2. ควรศึกษารูปแบบการบริหารภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อไปสู่องค์กรแห่งการเรียนรู้อย่างยั่งยืน

References

- Saenglimsuwan, K. and Saenglimsuwan, S. (2012). Sustainable cultural heritage tourism. Executive Journal 32(4). Pages 139-146.
- Chuaybamrung, C. (2011). The role of local administrative organizations in sustainable tourism development. Case study: Khao Kob Subdistrict Administrative Organization. Huai Yot District, Trang Province. Master's degree thesis. Khon Kaen University
- Phunphatrachewin, T. (2010). Criticism about organizations of excellence. (Thomas J. Peter & Robert H. Waterman Jr. "In Search of Excellent"). Post. 5. 37
- Wasi, P. (1997). Organizational development. (4th edition). Bangkok: Village Doctor.
- Office of the National Economic and Social Development Board. (2009). Annual report 2009. Bangkok: National Economic and Social Development Board.

